

Vad är konfederalism?

Murray Bookchin

1998

Innehåll

Decentralism och självförsörjning	4
Decentralismens problem	6
Konfederalism och ömsesidigt beroende	8
Konfederation som dubbel makt	10

Få argument har använts mer effektivt för att bestrida kraven på direkt-demokrati än påståendet att vi lever i ett "komplicerat samhälle". Vi får höra att moderna befolkningscentra, är för stora och koncentrerade för att tillåta ett direkt beslutsfattande på gräsrotsnivå. Och vår ekonomi sägs vara för "global", för att man ska kunna reda ut den invecklade produktionen och kommersen. I vårt nuvarande transnationella och ofta starkt centraliserade sociala system, föreslås det oss att det är bättre att öka den statliga representationen och att förstärka effektiviteten hos de byråkratiska institutionerna, än att utveckla utopiska lokala modeller för en folklig kontroll över det politiska och ekonomiska livet.

Trots allt, fortsätter ofta argumenteringen, är centralisterna egentligen för decentralisering i den meningen att de tror på "mer makt åt folket" - eller åtminstone till deras representanter. Och en god representant är alltid angelägen att få veta sina "väljares" önsknings (för att använda ett av dessa arroganta substitut för "medborgare").

Men direkt-demokrati? Glöm drömmen att vi i vår "komplicerade" moderna värld kan ha några demokratiska alternativ till nationalstaten! Många pragmatiska människor, socialister inkluderade, slår ofta bort argumenten för den sortens decentralisering som världsfrämmande, med godmodig nedlåtenhet som bäst eller fullständigt förakt som värst. Jag blev faktiskt för några år sedan, 1972, utmanad i tidskriften *Root and Branch* av Jeremy Brecher, en demokratisk socialist, att förklara hur de föreställningar om decentralism som jag uttryckt i boken *Post-Scarcity Anarchism*, skulle kunna hindra, låt oss säga New York, från att dumpa sitt förorenade avfall i Hudsonfloden, från vilken städer som Perth Amboy hämtar sitt dricksvatten. Ytligt sett kan argument som Brechers för ett centraliserat regeringsstyre tyckas övertygande. En "demokratisk" men fortfarande i huvudsak hierarkisk struktur förutsätts vara nödvändig för att hindra ett område från att ekologiskt skada ett annat. Men konventionella ekonomiska och politiska argument mot decentralisering, allifrån Perth Amboys fördärvade dricksvatten till vårt påstådda "beroende" av olja, bygger på ett antal mycket tvivelaktiga antaganden. Mest störande är att de vilar på ett omedvetet accepterande av ett ekonomiskt status quo.

Decentralism och självförsörjning

Påståendet att det som för närvarande existerar nödvändigtvis måste existera är det gift som fräter sönder allt visionärt tänkande (ta t ex den nuvarande tendensen bland radikala att hylla "marknadssocialism" hellre än att utgå ifrån marknadsekonomins och statsocialismens misslyckanden). Utan tvekan måste vi importera kaffe till de människor som behöver en morgonfika vid frukostbordet eller exotiska metaller till folk som vill ha hållbarare varor än det skräp som medvetet produceras för att kastas bort i vår ekonomi. Men bortsett från det fullkomligt irrationella i att tränga ihop tiotals miljoner människor i överbefolkade, kvävande urbana områden, måste den nuvarande omåttliga internationella arbetsdelningen verkligen finnas för att vi ska kunna tillfredsställa människors behov? Eller har den skapats för att ge omåttliga profiter till multinationella korporationer? Måste vi blunda för de ekologiska konsekvenserna av utplundringen av tredje världens resurser, medan vi sinnessjukt sammankopplar ett modernt ekonomiskt liv med oljerika områden vars grundläggande produkter innehåller luftförorenande och cancerframkallande ämnen? Att blunda för det faktum att vår "globala ekonomi" är ett resultat av framväxande industriella byråkratier och en marknadsekonomi byggd på konkurrens, där man expanderar eller dör, är otroligt trångsynt.

Det är knappast nödvändigt att undersöka de sunda ekologiska skälen för att uppnå ett visst mått av självförsörjning. De flesta miljöorienterade människor är medvetna om att en kraftig nationell och internationell arbetsdelning verkligen är ett extremt slöseri. En överdriven arbetsdelning och överorganisering i form av stora byråkratier skapar inte bara ett enormt slöseri med resurser genom transporter över stora avstånd; det minskar möjligheterna att effektivt återanvända restprodukter, det minskar möjligheten att undvika miljöförstöring som kan bero på högt koncentrerade industri- och befolkningscentra och det minskar också möjligheten att på ett sunt sätt använda lokala och regionala råmaterial.

Å andra sidan kan vi inte ignorera faktumet att *relativt* självförsörjande samhällen i vilka yrkesskicklighet, jordbruk och industrier servar överblickbara nätverk av konfederellt organiserade samhällen berikar möjligheterna till och stimulerar människors förmåga att bli fullständiga personligheter med en mäktig känsla av självständighet och kompetens. Det grekiska idealet om en fullständig medborgare i en överblickbar omgivning - ett ideal som återkom i Charles Fourier's utopiska arbeten - omfattades under lång tid av anarkister och socialister under förra århundradet.

Möjligheterna för individen att ägna hans eller hennes produktiva aktivitet till många olika uppgifter under en förkortad arbetsvecka (eller som i Fouriers idealsamhälle under en bestämd dag) sågs som en grundläggande faktor för att komma bort från uppdelningen i manuellt och intellektuellt arbete. Man insåg hur viktigt det är att upphäva de statuskillnader denna allmänna arbetsdelning skapade och att ta tillvara den rikedom av erfarenheter som följer en fri rörelse av arbetskraft mellan industriellt arbete, hantverk och odling av föda. Självförsörjning gav grunden för ett rikare jag, stärkt av omväxlande erfarenheter, kunskaper och självsäkerhet. Tyvärr har den här visionen förlorats bland vänstern och många miljö kämpar idag med deras orientering mot pragmatisk liberalism och den radikala rörelsens tragiska förnekande av sitt eget visionära förflutna.

Jag tror att vi inte ska förlora ur sikte vad det innebär att leva ett ekologiskt liv och då inte endast följa en sund ekologisk praktik. Den mängd handböcker som lär oss hur man konserverar, investerar, äter och köper på ett "ansvarsfullt ekologiskt" sätt är en travesti på det grundläggande behovet att reflektera över vad det betyder att tänka - att använda sitt förnuft - och att leva ekologiskt i överensstämmelse med den fulla vidden av begreppets betydelse. Jag menar att organisk odling är mer än en god form av lantbruk och ett bra sätt att föda oss; det är framför allt ett sätt att placera sig själv direkt in i näringsprocessen genom att själv odla det man konsumerar för att leva och genom att ge tillbaka till sin miljö vad man tar ifrån den.

På det sättet blir mat mer än ett slags materiell näring. Jorden man brukar, de liv man odlar och konsumerar, komposten man iordningställer - allt förenas i ett ekologiskt kontinuum som föder ande såväl som kropp och

som skärper ens lyhördhet inför den icke-mänskliga och mänskliga värld som omger oss. Jag roas ofta när entusiastiska "spiritualister", av vilka många är antingen passiva åskådare av till synes "naturliga" landskap eller hängivna ritualer, magi och hedniska gudomligheter (eller allt detta) och som misslyckas med att inse att en av de i allra högsta grad mänskliga aktiviteter - nämligen att odla mat - kan göra mer för att utveckla en ekologisk sensitivitet (och andlighet om du så vill) än alla besvärjelser och mantran som någonsin hittats på i den ekologiska spiritualismens namn.

Så omfattande förändringar som nationalstatens upplösning och dess ersättande av direkt deltagardemokrati framträder sålunda inte i ett psykologiskt vacuum där man endast ändrar den politiska strukturen. Jag argumenterade emot Jeremy Brecher att i ett samhälle som radikalt ändrat riktning fram emot en decentralistisk direkt-demokrati, väglett av principer om social gemenskap (kommunalism) och ekologiskt tänkande är det förnuftigt att anta att människor inte skulle välja en så oansvarig social ordning som tillät Hudsonfloden att bli så förorenad. Decentralism, en direkt deltagardemokrati med betoning på lokala kommunalistiska värderingar måste betraktas i sin helhet - vilket helt klart har skett i den vision som jag förespråkade i över 30 år. Denna "helhet" för inte bara med sig en ny politik utan en ny politisk kultur som omfattar nya sätt att tänka och känna och nya mellanmänskliga relationer som inbegriper vårt sätt att uppfatta naturens värld. Ord som "politik" och "medborgarskap" skulle åter definieras utifrån de rika innebörder de haft i det förflutna och utvidgas i förhållande till framtiden.

Det är inte särskilt svårt att visa, punkt för punkt, hur den internationella arbetsdelningen kan försvagas ordentligt genom att använda lokala och regionala resurser, genom att införa eko-teknologier, genom att omfördela den mänskliga konsumtionen efter rationella (och hälsosamma) linjer och genom att betona en kvalitetsproduktion som ger varaktiga (i stället för förspilda) livsbetingelser. Det är olyckligt att den betydelsefulla genomgång av dessa möjligheter som jag sammanställde och försökte bedöma i artikeln *Towards a Liberatory Technology* från 1965 är allt för gammal för att vara tillgänglig för den nuvarande generationen av ekologiskt orienterade människor. I den texten argumenterade jag faktiskt också för regional integration och för nödvändigheten att sammanfoga resurserna mellan olika ekokommuner, eftersom decentraliserade gemenskaper oundvikligen är beroende av varandra.

Decentralismens problem

Om många pragmatiker är blinda för decentralismens betydelse tenderar många inom den ekologiska rörelsen att ignorera decentralismens verkliga problem - problem som inte är mindre bekymmersamma än de som skapats av en globalism som gynnar en total sammankoppling av ekonomiskt och politiskt liv på världsnivå. Utan sådana holistiska kulturella och politiska förändringar som jag förespråkat kan decentralistiska uppfattningar som betonar lokal isolering och självförsörjning leda till kulturell trångsynthet och chauvinism. Trångsynthet kan skapa problem som är lika allvarliga som en "global" mentalitet som förbiser det unika hos kulturer, ekosystem och ekoregioners särskildheter och nödvändigheten av sociala gemenskaper på en mänsklig skala som gör en direkt deltagardemokrati möjlig. Detta är ingen obetydlig fråga idag inom en ekologisk rörelse som tenderar att pendla mellan välmenande men tämligen naiva extremer. Jag kan inte nog understryka att vi måste finna ett sätt att dela världen med andra människor och med icke-mänskliga livsformer, en synpunkt som ofta är svår att förstå inom överdrivet "själv tillräckliga" samhällen.

Även om jag respekterar intentionerna bland dem som förespråkar tilltro till lokal självständighet och självförsörjning kan deras uppfattningar bli allvarligt missledande. Jag kan t ex utan tvekan hålla med David Morris från *Institute for Local Self-Reliance* i att om en kommun kan producera de saker den behöver så borde den förmodligen göra det. Men självförsörjande samhällen kan inte producera allt de behöver, såvida det inte innebär ett tillbakagående till det slitsamma byliv som historiskt ofta åldrade sina män och kvinnor i förtid med hårt arbete och som gav dem mycket litet tid för ett politiskt liv bortom de omedelbara begränsningarna i det egna samhället.

Det är beklagligt att behöva säga att det finns människor inom den ekologiska rörelsen som faktiskt förespråkar ett tillbakagående till mycket arbetsintensiva ekonomier, för att inte tala om stenåldersgudarna. Det är uppenbart att vi måste ge idealen om lokalt självstyre, decentralism och självförsörjning en mer omfattande och rikligare innebörd.

Idag kan vi producera livets basnödvändigheter - och en hel del därtill - i ett ekologiskt samhälle som är inriktat på produktion av användbara produkter av hög kvalitet. Ändå finns det de inom den ekologiska rörelsen som inte kommer längre än att förespråka ett slags "kollektiv" kapitalism, inom vilken ett samhälle fungerar som en enskild entreprenör med en äganderättskänsla gentemot sina resurser. Ett sånt system av kooperativ kommer åter igen att markera början till ett marknadssystem för distribution, då kooperativen blir intrasslade i nätet av "borgerliga rättigheter", dvs att i kontrakt och bokföring fokusera på de exakta mängder en gemenskap ska få i "utbyte" för vad den levererar till andra. Denna urartning framträdde bland några av de arbetarkontrollerade företag som fungerade som kapitalistiska företag i Barcelona efter att arbetarna exproprierat dem i Juli 1936 - en verksamhet som det anarko-syndikalistiska CNT bekämpade tidigt under spanska revolutionen.

Det är ett tråkigt faktum att varken decentralisering eller självförvaltning i sig nödvändigtvis är demokratiska. Platons idealsamhälle i Staten var verkligen avsett att vara själv tillräckligt, men dess själv tillräcklighet var avsedd att innesluta både en elit av väpnare såväl som en elit av filosofer. Dess möjlighet att förbli själv tillräcklig var beroende av dess möjlighet att, som Sparta, motstå skenbart "korrupperande" inflytanden från kulturer utifrån (ett förhållningssätt, vill jag påstå, som fortfarande är karaktäristiskt i många slutna samhällen i Öst). Samma sak gäller att decentralisering i sig själv inte är en garanti för ett ekologiskt samhälle. Ett decentraliserat samhälle kan mycket väl samexistera med extremt rigida hierarkier. Ett slående exempel är europeisk och orientalsk feodalism, ett socialt system i vilket furstars, hertigars och baroners hierarkier baserades på högeligen decentraliserade samhällen. Med all tillbörlig respekt för Fritz Schumacher, litet är inte nödvändigtvis vackert.

Det är inte heller självskrivet att samhällen i mänsklig skala och "lämplig teknologi" i sig utgör garantier mot despotiska (och härsklystna) samhällen. Faktiskt levde mänskligheten under århundraden i byar och små städer, ofta med fast organiserade sociala band och även med kommunistiska ägandeformer. Men dessa utgjorde

den materiella basen för mycket despotiska imperier. Betraktade i termer av ekonomi och egendom kan de kanske förtjäna en framskjuten position i ett "nolltillväxt"perspektiv hos ekonomer som Herman Daly, men de var de murstenar som användes för att bygga de mest fruktansvärda orientaliska despotier i Indien och Kina. Vad dessa självständiga, decentraliserade samhällen fruktade nästan lika mycket som härjande arméer, var kejsarnas skatteindrivare som plundrade dem. Om vi höjer den typen av samhällen till skyarna utifrån deras grad av decentralisering, självständighet, storlek eller användande av "lämpliga tekniker" blir vi tvungna att blunda för hur de i stor utsträckning också var kulturellt stillastående och med lätthet dominerades av eliter utifrån. Deras till synes organiska men traditionsbundna arbetsdelning kan mycket väl ha utgjort grunden till högst förtryckande och förnedrande kastsystem runtom på jorden - kastsystem som in till våra dagar förpestar Indiens sociala liv. Med risk för att uppfattas som en självmotsägelse, känns det nödvändigt att understryka att decentralism, lokalt självbestämmande, självständighet och även konfederalism - vart och ett taget för sig - inte utgör en garant för att vi kommer att uppnå ett rationellt ekologiskt samhälle. Faktum är att de alla vid den ena eller andra tidpunkten har understött trångsynta samhällen, oligarkier och även despotiska regimer. Säkerligen kan vi inte hoppas uppnå ett fritt ekologiskt orienterat samhälle utan de institutionella strukturer som hänger ihop med användandet av dessa termer och utan att se dem i kombination med varandra.

Konfederalism och ömsesidigt beroende

Decentralism och självförsörjning måste inbegripa en mycket bredare princip för social organisering än blott lokalt självstyre. Tillsammans med decentralisering, relativ självförsörjning, samhällen i mänsklig skala, ekoteknologier och liknande finns ett tvingande behov av demokratiska och sant kommunalistiska former för ömsesidigt beroende - i korthet, för frihetliga former av konfederalism.

Jag har i många artiklar och böcker (speciellt *The Rise of Urbanization and the Decline of Citizenship*) utförligt beskrivit de konfederala strukturernas historia, från antiken och medeltid till moderna konfederationer som *comuneros* i Spanien under tidigt 1500-tal via Paris "sectional movement" från 1793 och mer närliggande försök till konfederation, särskilt anarkisternas under spanska revolutionen på 1930-talet. Idag misslyckas alltför ofta decentralister att inse behovet av konfederalism, en oförmåga som ofta leder till allvarliga missförstånd. Konfederalismen skulle åtminstone hjälpa till att motverka decentraliserade samhällens tendens att utvecklas mot exklusivitet och trångsynthet. Om vi saknar en klar förståelse av vad konfederalism innebär - att den faktiskt utgör en grundprincip och ger decentralism en mer fullständig betydelse - kan programmet för frihetligt kommunalt självstyre med lätthet bli andefattigt som bäst eller i värsta fall komma att användas för mycket trångsynta mål.

Vad är då konfederalism? Det är framför allt ett nätverk av administrativa råd vars medlemmar eller delegater väljs genom allmänna direkt-demokratiska församlingar, i olika byar, städer och även grannskap i stora städer. Medlemmarna i dessa konfederala råd är strikt mandatbundna, återkallbara och ansvariga inför de församlingar som valt dem till uppgiften att koordinera och administrera den politik som formulerats av församlingarna själva. Deras funktion är därför enbart av administrativ och praktisk art, inte att ägna sig åt statskonst som funktionen är hos representanterna i republikanska regeringssystem (eller parlamentariska församlingar som Sveriges Riksdag. Övers. anm.)

En konfederalistisk syn innefattar en klar distinktion mellan att bestämma riktlinjerna för samhällets skötsel och samordningen och utövandet av en politik som bestämts underifrån. Att formulera och bestämma riktlinjerna för politiken är en exklusiv rättighet för den allmänna gemenskapens församlingar baserat på tillämpningen av en direkt deltagardemokrati. Ansvar för administration och koordination finns hos konfederala råd, vilka utgör medlet för att samordna byar, städer och grannskap i konfederala nätverk. Makten utgår på så sätt från botten i stället för tvärtom. I konfederationer minskar sedan maktinflytandet underifrån med omfattningen av federala råd som breder ut sig territoriellt från det lokala till regioner och från regioner till även vidare territoriella områden.

Ett avgörande dilemma i konfederalismens förverkligande är samhällenas behov av en äkta ömsesidighet baserad på gemensamma resurser, produktion och utformning av politik. Om en kommun inte behöver räkna med en annan eller andra kommuner för att tillfredsställa viktiga materiella behov och förverkliga gemensamma politiska målsättningar så att den samordnas med en större helhet, är det verkligen möjligt att resultatet blir exklusivitet och trångsynthet. Endast om vi inser att konfederation måste förstås som en förlängning av en form för direkt deltagardemokrati - genom konfederala nätverk - kan decentralisering och lokalism förhindra kommuner som bildar större sammanslutningar från att trångsynt isolera sig på bekostnad av större områden för mänsklig samhällelig gemenskap.

Konfederalism är alltså ett sätt att grundmura det ömsesidiga beroende som måste existera bland samhällen och regioner - det är faktiskt ett sätt att demokratisera detta ömsesidiga beroende utan att ge upp principen om lokal kontroll. Medan en rimlig nivå av självständighet är önskvärd för varje område och region är konfederalismen å ena sidan ett sätt att undvika lokal trångsynthet och å den andra att undvika en överdriven nationell och global arbetsdelning. I korthet: det är en metod som tillåter att en samhällsgemenskap kan behålla sin identitet

och öppenhet samtidigt som den deltar i och delar med sig i en större gemenskap som tillsammans utgör ett balanserat ekologiskt samhälle.

Konfederalismen som princip för social organisation når sin fulla utveckling när ekonomin själv är konfedererad genom att lokala lantbruk, fabriker och andra nödvändiga verksamheter ligger i händerna på det kommunala självstyret - dvs när en samhällsgemenskap, oavsett storlek, börjar sköta sina egna ekonomiska resurser i ett samordnat nätverk med andra kommuner/gemenskaper. Att tvinga fram ett val mellan självständiga (å ena sidan) eller ett marknadssystem med varuutbyte (å den andra) är en förenklad och onödig dikotomi. Jag vill gärna tro att ett konfederalt ekologiskt samhälle kommer att vara ett samhälle där man delar med sig; ett samhälle grundat på glädjen man känner av att fördela bland samhällen utifrån deras behov och inte ett samhälle i vilket "kooperativa" kapitalistiska grupper går ned sig i grottekvarnen av utbytesrelationer.

Omöjligt? Om vi inte tror att nationaliserad egendom (vilket förstärker den centraliserade statens politiska makt med ekonomisk makt) eller en privat marknadsekonomi, (vars lag "vax eller dö" hotar att underminera den ekologiska stabiliteten på hela vår planet) är bättre fungerande, så kan inte jag se vilka livsdugliga alternativ vi har till den konfedererade självstyrelsen av ekonomin. Under alla förhållanden kommer det inte längre att vara privilegierade statsbyråkrater eller korrumpierade borgerliga företagare - eller för den delen "kollektivistiska" kapitalister i sk arbetarkontrollerade företag - alla med sina särintressen att slå vakt om - som konfronterar samhällets problem, utan medborgare oavsett vilket yrke de har eller var de jobbar. För en gångs skull blir det nödvändigt att övervinna traditionella särintressen kring arbete, status och egendomsrelationer och skapa ett allmänintresse baserat på delade gemensamma problem.

Konfederation är alltså summan av decentralisation, lokalt självstyre, självförsörjning, ömsesidigt beroende - och mer än så. Detta mer är den outhärliga moraliska uppfostran och karaktärsdaning - det som grekerna kallade paideia - som bidrar till ett förnuftigt och aktivt medborgarskap i en deltagardemokrati, till skillnad från de passiva väljare och konsumenter som finns idag. I slutändan finns inga substitut för en medveten rekonstruktion av våra relationer till varandra och naturen.

Att hävda att omskapandet av samhället och våra relationer till naturen endast kan uppnås genom decentralisering eller lokalt självstyre eller självförsörjning lämnar oss med en ofullständig samling lösningar. Vad vi än utelämnar bland dessa förutsättningar för ett samhälle grundat på konfedererade lokalsamhällen, kommer det med säkerhet att lämna ett gapande hål i den obrutna sociala väv vi hoppas att skapa. Det hålet skulle växa och slutligen förstöra själva väven - precis som en marknadsekonomi, förenad med "socialism", "anarkism" eller vilken föreställning man än har av ett gott samhälle, till sist skulle dominera samhället som helhet. Vi kan inte heller bortse från skillnaden mellan politisk uppläggning och administration, för så fort utformningen av politiken slinter ur folkets händer tas den över av dess delegater, som snabbt blir byråkrater.

Konfederalism måste därför förstås som en helhet: en medvetet skapad enhet av ömsesidiga beroenden som förenar en deltagardemokrati i kommunala gemenskaper med ett samvetsömt kontrollerat koordinations-system. Den inbegriper en dialektisk utveckling av oberoende och beroende till en rikare artikulerad form av ömsesidigt beroende, precis som individen i ett fritt samhälle växer från barndomens beroende till ungdomens självständighet, endast för att uppgå i en medveten form av ömsesidigt beroende mellan individer och mellan individ och samhälle.

Konfederalism är alltså en föränderlig och ständigt utvecklande form av "social ämnesomsättning" i vilken identiteten hos ett ekologiskt samhälle är möjlig att bevara genom dess avvikande särdrag och genom kraften i sin förmåga till ytterligare differentiering. Konfederalism markerar faktiskt inte socialhistoriens slut (som vissa postmodernistiska ideologer de senaste åren försöker få oss att tro att den liberala kapitalismen är "historiens slut") utan snarare utgångspunkten för en ny eko-social historia som kännetecknas av ett deltagande i samhällsutvecklingen och mellan samhälle och natur.

Konfederation som dubbel makt

Jag har i mina tidigare skrifter framför allt försökt visa hur konfederation, grundad på kommunalt självstyre, har befunnit sig i skarp spänning med den centraliserade staten i allmänhet och på senare tid med nationalstaten. Konfederalism, har jag försökt understryka, är helt enkelt inte en unik social administrationsform för stad eller kommun. Det är en levande tradition inom ramen för mänsklig verksamhet, en tradition som har hundratals års historia bakom sig. Konfederationer försökte under generationer att motverka en nära nog lika lång historisk tendens till centralisering och framväxten av nationalstaten.

Om de två - konfederalism och statism - inte uppfattas som motsatta varandra, (en motsättning i vilken nationalstaten har använt sig av varierande mellan hinder såsom Kanadas provinsregeringar och delstatsregeringar i USA för att skapa illusionen om "lokalkontroll") då förlorar begreppet konfederalism all betydelse. Provinsiell autonomi i Kanada och delstatsrättigheter i USA är inte mer konfederativa än "sovjeter" eller råd var ett medel för folklig kontroll som stod i ett spänningsförhållande inom ramarna för Stalins totalitära stat. De ryska sovjeterna togs över av Bolsjevikerna som utmanövrerade dem med sitt parti inom ett eller ett par år efter oktoberrevolutionen. Att minska konfedererade självstyrande enheters roll som en motverkande kraft gentemot nationalstaten genom att opportunistiskt ställa upp "konfederalist"-kandidater till statsstyrelsen eller än mer mardrömslikt, till guvernörsposten i stater med synbarlig Demokratisk majoritet (som vissa Gröna i USA har föreslagit) är att dölja betydelsen av nödvändigheten av en motsättning mellan konfederationer och nationalstaten, de döljer det faktum att de två i förlängningen inte kan samexistera.

I beskrivandet av konfederalism som en helhet - som en struktur för decentralisering, direkt-demokrati och lokalt självstyre - och som en möjlighet till en även större differentiering enligt nya utvecklingslinjer, skulle jag vilja betona att samma uppfattning om en helhet som tillämpas på det ömsesidiga beroendet mellan självstyrande enheter också gäller den självstyrande enheten själv. Ett självstyrande lokalsamhälle är, som jag påpekat i tidigare skrifter, den mest omedelbara politiska arena för individen, en värld som bokstavligen är ett steg ifrån familjens avskildhet och närheten hos personlig vänskap. I denna primära politiska arena, där politik ska förstås i den Hellenistiska betydelsen att verkligen styra staden, *polis* eller gemenskapen, kan individen förändras från enbart en person till en aktiv medborgare, från en privat varelse till en offentlig. Med denna avgörande arena som bokstavligen ger medborgaren möjlighet att bli en funktionell varelse som kan delta direkt i formandet av samhällets framtid, har vi att göra med en nivå av mänsklig interaktion som är mer grundläggande (frånsett själva familjen) än någon nivå som uttrycks i representativa regeringsformer, där kollektiv makt förvandlats till makt förkroppsligad av en eller några få individer. Det självstyrande lokalsamhället är därför den mest autentiska arenan för offentligt liv, oavsett i hur stor utsträckning den har varit förvrängd under historiens gång.

Som jämförelse förutsätter delegerade eller auktoritära "politiska" nivåer ett visst avsälgande av kommunalt självstyre och medborgarmakt i en eller annan grad. Den självstyrande lokalenheten måste alltid förstås som denna sant autentiska offentliga värld. Att jämföra även verkställande positioner som en borgmästare med en guvernör i den representativa maktvärlden är att grovt missförstå den grundläggande politiska naturen hos samhällslivet självt, trots alla dess missbildningar. Att som de Gröna i en ren formell och analytisk mening hävda - och som den moderna logiken lär - att begrepp som "verkställande" gör de två positionerna ömsesidigt utbytbara är därför att fullständigt lyfta föreställningen om den verkställande makten ur sitt sammanhang, att förtingliga den, att göra den till en tom livlös kategori p g a den yttre grannlåt vi tillmäter betydelse i världen. Om staden ska ses som en helhet, och dess möjligheter att skapa en direkt-demokrati till fullo ska kunna uppmärksammas, måste provinsiella regeringar och delstatsregeringar i Kanada och förenta Staterna klart uppfattas som små republiker, helt och hållet organiserade genom i bästa fall representation och i värsta fall oligarki.

De förser nationalstaten med uttryckta medel och utgör hinder för utvecklandet av en äkta offentlig sfär. Att ställa upp en av de Gröna som borgmästarkandidat utifrån en frihetlig plattform för lokalt självstyre, skiljer sig kort sagt kvalitativt från att ställa upp en kandidat för en provinsiell eller statlig guvernör på ett förmodat frihetligt program för lokalt självstyre. Det skulle innebära att de institutioner som finns i en kommun, i en provins eller stat, och i nationalstaten själv, lyfts ur sitt sammanhang och därmed sammanställa alla tre av dessa verkställande positioner under en rent formell rubrik. Med samma brist på precision skulle man kunna säga att eftersom både människor och dinosaurier är ryggradsdjur tillhör de samma art eller till och med samma släkte. I varje sånt fall måste varje institutionell position - det må vara borgmästare, rådsmedlem eller vald person - ses i sitt kommunala sammanhang i sin helhet, just så som en president, premiärminister, kongressledamot, eller medlem av parlament i sin tur måste förstås utifrån sitt statssammanhang som en helhet. Från den ståndpunkten är det en fundamental skillnad att ställa upp en Grön till borgmästarval än att ställa upp i provinsval eller till statliga ämbeten. Man kan oändligt detaljerat förklara varför en borgmästares makt är mer kontrollerad och står under en närmre allmän uppsikt än de som innehar statliga eller provinsiella ämbeten.

Med risk för upprepning, låt mig säga att ignorera detta faktum är helt enkelt att förneka varje känsla för de sammanhang och den omgivning i vilken frågor som politik, administration, deltagande, och representation måste placeras. Ett stadshus i en stad är helt enkelt inte en huvudstad i en provins, delstat eller nationalstat.

Det Anarkistiska Biblioteket

Murray Bookchin
Vad är konfederalism?
1998

Anarkistisk tidskrift nummer 5
Anarkistisk tidskrift nummer 5

sv.anarchistlibraries.net